

LIZA GRE, DA GOSTOM STREŽE,
RAHLO KRILO SE RAZVEŽE ...
BEŽI, BOBI, KRILO PUSTI!
VLEČE ŽE GA MED ČELJUSTI.

S KRILOM V GOBCU VENKAJ ZDIRJA,
ČOF — PO TLEH GRE VSA VEČERJA:
SIR, PURAN IN ZELENJAVA
S KRAPKI VRED MED VINOM PLAVA.

GOSTJE VSTAJAJO OD MIZE,
BOBI KRILO V KRPE GRIZE,
GOST ZA GOSTOM NEM ODHAJA,
BOBI MU K SLOVESU LAJA.

DOBRA LIZA OBUPAVA,
NUŠKI POČILA BO GLAVA,
POLOMIJO TE VEČERJE
ZNALO JUTRI BO VSE MIRJE.

BOBI PO VEČERJI SKAČE,
NAŠEL NOVE JE IGRAČE,
KRAPKE BRCA IN SE ŽOGA
TER SE VSEMU SVETU ROGA.

(Dalje prihodnjič.)

ZRAKOPLOV, RIBA IN VODNA KAPLJICA

»V kakšni zvezi so ti trije med seboj, je prav nejasno,« boste rekli.

Najprej tole: vsi veste, kakšno obliko ima zrakoplov! Tak je, kakor velikanska smotka, ki je približno v sredi najbolj debela, proti koncu pa konča v tenek rep. Tako je namreč napravljen najmodernejši zrakoplov. Starejše zračne ladje pa so imele malo drugačno obliko, sicer tudi obliko dolge cigare, ki je pa bila povsod enakomerno debela in spredaj in zadaj malo zaokrožena. Najstarejši zrakoplov, kakršne je gradil zrakoplovni mojster Avgust Parseval, pa vidimo na naši sliki in je bolj podoben ogromni debeli klobasi kakor pa zračni ladji.

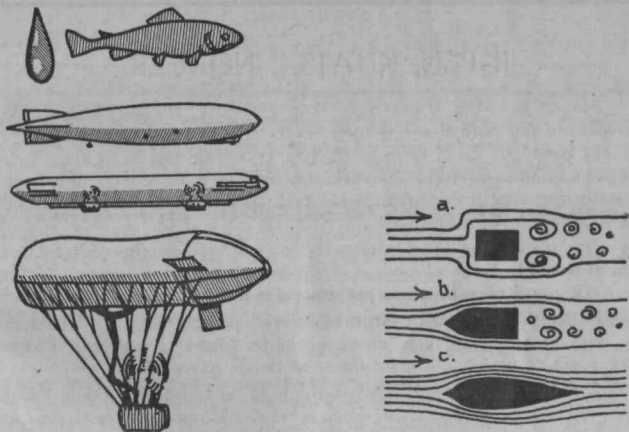
Vseeno pa mora tičati nekje vzrok, zakaj so obliko zrakoplova tekom let vedno tako izpreminjali. Seveda ga imamo, in ta obstoji v tem, da so se graditelji šele bolj pozno spomnili na obliko ribe in vodne kapljice.

Mislím, da ribo znate narisati? Kakšno obliko pa ima kapljica vode, ki pada z neba? Vi seveda mislite, da je okrogla. Napačno! Obliko vodne kapljice vidite na sliki. Padajoča kapljica zaradi trenja z zrakom in zaradi zračnega upora popolnoma izpremeni svojo prvotno kroglasto obliko. Njena vsebina in oblika se proti vrhu zmanjšata in se končata v prav drobno

konicu. Pri ribi opazimo isto: tudi riba je spredaj debela in ima zadaj čisto ozko in vitko telo.

»Aha,« porečete, »to obliko ima zrakoplov.« Prav dobro ste pogruntali! — Gotovo ste se že kdaj vozili v širokem, težkem čolnu? Ste li opazili, kako se je ustavljala voda ob prednjem delu čolna in kako so nastajali za krmilom grgrajoči vrtinci? V ozkem dirkalnem čolnu tega niste nikdar videli in ne čutili. No, sedaj tudi lahko takoj spoznate, kaj je na tem in zakaj je to. Voda se upira naprej drsečemu čolnu. Vodo mora čoln šele v stran potisniti, da more zdrkniti naprej. In to se posreči čolnu preje in laže, čimbolj je ozek in koničast. Če je celo priostren zadaj, potem teče voda popolnoma mirno, ne delajo se vrtinci in tudi krmilni zadnji del čolna toliko ne ropoče.

Kako je to, nam pojasnjuje naša druga slika (a, b, c). Črno narisana slika pomeni lesen čoln (najprej štirioglat (a), potem na eni strani koničast (b) in na obeh straneh (c). Čoln plava na vodi in mi gledamo od zgoraj navzdol na čoln. Vijugaste črte pa pomenijo valovne črte vode. Pri a) opazimo, da se voda močno nabira na prednjem delu čolna, za zadnjim delom se pa delajo

vrtinci. Veslati moramo prav krepko, da premaknemo čoln naprej. Na sliki, označeni s črko b), se voda prav lepo razdeli ob obeh straneh čolna, ne da bi se nabirala ob prednjem delu. Le vrtinci za čolnom nastajajo še vedno. Upor, ki ga mora čoln premagati, je petkrat manjši kakor pa pri čolnu s črko a). Šele pri c) se valovne črte enakomerno v skoraj ravni črti prilagodijo obliki čolna ali ladje; tudi vrtincev ni več. Upor znaša eno petindvajsetinko upora pri štirioglati ladji.

Tako imamo v risbi pri črki c) zopet isto sliko, kakor jo imajo riba, padajoča vodna kapljica in zrakoplov.

Riba plava zaradi svoje pripravne oblike telesa zelo lahko in hitro v vodi. In zračna ladja? Ta plove sicer samo v zraku; toda tudi zrak dela upore, kakor voda. (Napravite poskus in izpustite iz enake višine na tla istočasno škatlico vžigalic in kos papirja. Kdo pade prej na zemljo?) Tudi zrak se nabira pred vozili, če nimajo primerne oblike, in delajo se vrtinci za njimi.

(Primer dobrega in hitrega vozila je: lokomotiva s prirotenim prednjim delom in dirkalni avtomobili.)

Pri tej kapljasti ali ribji obliki, kakor jo ima približno zrakoplov, lahko zrak neovirano plove ob blagovni prevleki; celo tako mirno drsi ob zrakoplovu, da ni čutiti nobenega zračnega vrtinca. Vse na zrakoplovu je tako napravljeno, da ne nudi vetrovom ali viharjem nobene oporne ploskve.

Največji zrakoplov na svetu je nemški zrakoplov ali Zeppelin, ki nosi kratek naslov »L. Z. 127«. Vseh pet gondol (priveskov) te ogromne zračne ladje, v katerih so postavljeni motorji za pogon propelerjev, so v razmerju s celim telesom zrakoplova neznatno majhni. Gondola za krmilarja, jedilnica, kuhinja, prostor za radio-postajo in 10 prostorov za potnike, vse to je pritrjeno na prednjem delu zračne ladje in sicer tako, da preidejo ti prostori polagoma kar s trupom zrakoplova v eno celoto. Bistroumen način izdelave in močni motorji pripomorejo ladji, da lahko napravi v eni uri 128 kilometrov (brzovlak jih napravi samo 90).

Ji-PEN, KITAJSKI NORČEK

Nekoč je prišel bogat toda skop človek k Ji-Penu, kitajskemu norčku, in mu potožil svoje gorje. Poleg njegove hiše na desni se je naselil kovač, na drugi strani pa klepar; tako da nima od njunega večnega nabijanja od jutra do večera nobenega miru. Še do obupa ga bosta pripravila. Ji-Pen, pameten in zvit človek, naj bi mu pomagal, da bi se iznebil svojih mučilcev.

»Nič ni laže od tega!« pravi Ji-Pen, »samo v svoj mošnjček boš moral poseči!«

»Če mora tako biti, naj pa bo!« odvrne z vzdihom bogatin.

Po kratkem premišljevanju mu norček zopet reče: »Z denarjem ju bom pripravil do tega, da se bosta izselila. Daj mi deset taelov (tolarjev) za vsakega, a meni deset za dober nasvet.«

Z največjo muko mu izroči skopuh 30 taelov; Ji-Pen odide takoj k sosedoma, se kmalu nato vrne, potreplja skopuha prijateljsko po rami in mu reče:

»Bodi dobre volje, še danes se bosta izselila!«

Kako se je razveselil denarni mogotec, ko je kmalu po tem razgovoru videl, kako so se pričeli rokodelci seliti. Vajenci in nekaj najetih kulijev (postrežčkov) so s težavo nosili težko nakovalo, ogromna kladiva, meh in pečico za oglje. Na drugi strani so pa selili kleparjevi delavci in pomagači na glavah velike bakrene kotle in posode. Zagledal je tudi oba mojstra, ki sta nadzorovala selitev, in ju dobrodušno nagovoril:

»No, prijatelj kovač, in ti, prijatelj klepar, vidim, da držita besedo! Lepo je to od vaju! samo povejta mi, kako sta dobila tako hitro stanovanje in kam se selita?«